

**NASJONALT KUNNSKAPSSENTER
OM VOLD OG TRAUMATISK STRESS**

Seksuell vold i unges nære relasjoner

Hannah Helseth

Forsker 2, Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS),
Oslo

velkommentilfremtiden Following Message

5 posts 96 followers 37 following

Velkommen til fremtiden
Utopier som kunne vært selvsagte.
Hva vil du kjempe for? Hvordan kan du gjøre det? Med hvem? Når kan dere begynne?
Fremtiden er mulig. Del!

Drawing The Line

- ✓ **Bakgrunn:** Tidligere studier (STIR; Korkmaz, Øverlien & Lagerlöf, 2021) har vist at seksuell vold i nære relasjoner (IPV) er gjennomgripende og preget av tystnad
- ✓ Den seksuelle volden kommer kun til syne når det spesifikt undersøkes og spørres om (Logan et al., 2015)
- ✓ Drawing The Line er en del av Voldsprogrammet (2019-2024), finansiert av Justis- og beredskapsdepartementet
- ✓ Studien har fått etisk tilrådning av Norsk senter for forskningsdata (NSD/SIKT), Kriminalomsorgen, Justis- og beredskapsdepartementet
- ✓ 2020-2024, 9 forskere
- ✓ Ekspertgruppe med ungdommer

I denne studien undersøker vi erfaringene til ungdom som enten har blitt utsatt for eller har utøvd seksuell vold i unges nære relasjoner, samt institusjonene som må håndtere volden. Studien fokuserer på unges egne forståelser av hva som definerer en god seksuell relasjon og hva som er dårlig, og hva som forstås som et overgrep. Studien er basert på et omfattende datamateriale blant annet innsamlet gjennom fokusgruppeintervjuer og individuelle intervjuer med unge, skoleansatte, ansatte i konfliktrådet, og unge som har blitt straffedømt for seksuallovbrudd.

Studien viser at mange unge som opplever seksuell vold sliter med å forstå og sette ord på hendelsene. Dette kan ha alvorlige helse- og sosiale konsekvenser, som negativt kroppsbilde, lav selvfølelse, og vansker i skolen og i relasjoner. Unge som har utøvd seksuelle krenkelser står også overfor store utfordringer, spesielt når deres handlinger blir kjent eller fører til straff. Erkjennelsen av egne krenkelser kan være sosialt risikabel og utfordrer deres selvforståelse. Både ungdommenes og voksnes oppfatninger av seksuell vold påvirkes av kjønns- og seksualitetsnormer. Vi ser at skolene mangler systematiske tilnærminger for å håndtere seksuelle krenkelser, selv om de utgjør en viktig arena for slike saker. Det er behov for tydelige rutiner og kunnskap om seksuelle krenkelser blant hele skolens ansatte. Ungdomsstraff er for eksempel en reaksjon som er fleksibel og tilpasset individuelle behov, men det er likevel bemerkelsesverdig at de fleste fornærmede ikke ønsker et gjenopprettende møte.

Studien viser til at det er mangler i samfunnets respons på seksuell vold blant unge. Særlig unge jenter får ikke tilstrekkelig støtte, noe som kan ha langvarige negative konsekvenser. Samfunnet har ressurser, men de må kanaliseres gjennom systemer som gir rom for fleksibilitet og tilpasning til de unges individuelle behov. Det er positivt at de unge ønsker å snakke om denne tematikken, og det er derfor viktig å lytte til deres innsikt for å skape en tryggere fremtid.

Rapporter kan lastes ned fra www.nkvts.no

ISSN 0809-9103
ISBN 978-82-8122-186-4 (Trykk)
ISBN 978-82-8122-187-1 (PDF)
Rapport Nr. 3 2024

NKVTS.NO

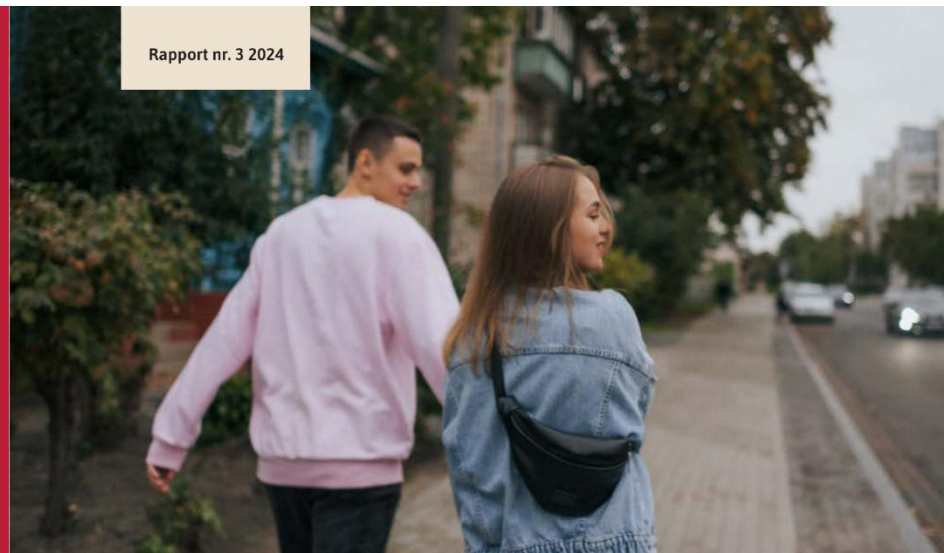
3

2024

«Nesten innafor»

NKVTS.NO

Rapport nr. 3 2024

«Nesten innafor»

Seksuell vold og krenkelser i unges nære relasjoner

Rapport

Carolina Øverlien, Anja Emilie Kruse, Hannah Helseth, Sibel Korkmaz, Mari Todd-Kvam, Linn-Eirin Aronsen Haugen, Jane Vibeke Dullum, Lisbeth Fullu Skyberg, Oda Sophie Gullvik

NASJONALT KUNNSKAPSENTER
OM VOLD OG TRAUMATISK STRESS

Oppsummering av hovedfunn:

- **Samtykke normens ambivalens: Utsatte, utøvere og unge generelt**
- **Skolene har en viktig rolle, men mangler systematisk tilnærming til håndtering av seksuelle krenkelser.**
- Seksuell vold har negative helsekonsekvenser, men også sosiale konsekvenser som skolevansker og negativt kroppsbilde
- Det er generelt lite systematisk oppfølging av unge som er utsatt.
- Unge er både engasjert og villige til å snakke om vanskelig tematikk.

Ungdoms forståelse av seksuelle krenkelseser
og skolens forståelse og håndtering av
seksuelle krenkelseser

Første funn - «samtykke..ish»
Ungdom og skolepersonell støtter
opp om en samtykkenorm.

Men...

uenighet om hva et samtykke er.

Hvordan? Hvem har ansvaret om det
uteblir?

Hva baserer vi funnet på?

Fokusgrupper med 62 ungdom mellom 16-20 år med forskjellig bakgrunn (geografi, etnisitet, kjønn, sosial bakgrunn)

Fokusgrupper og individuelle intervju med 28 skolepersonell – helsesykepleiere, ungdomsskolelærere, videregående skole lærere, minoritetsrådgiver, skoleledere, miljøarbeidere.

Bilde: «Natten til lørdag», DR. Gjengitt med tillatelse.

Hva er problemet?

DÅRLIG KOMMUNIKASJON, mente
nesten alle ungdommene.

Oppgave – 2 min – noter ned

Hvorfor tror du at ungdommene var så samstemte om at god kommunikasjon løser problemet?

Hvorfor dårlig kommunikasjon?

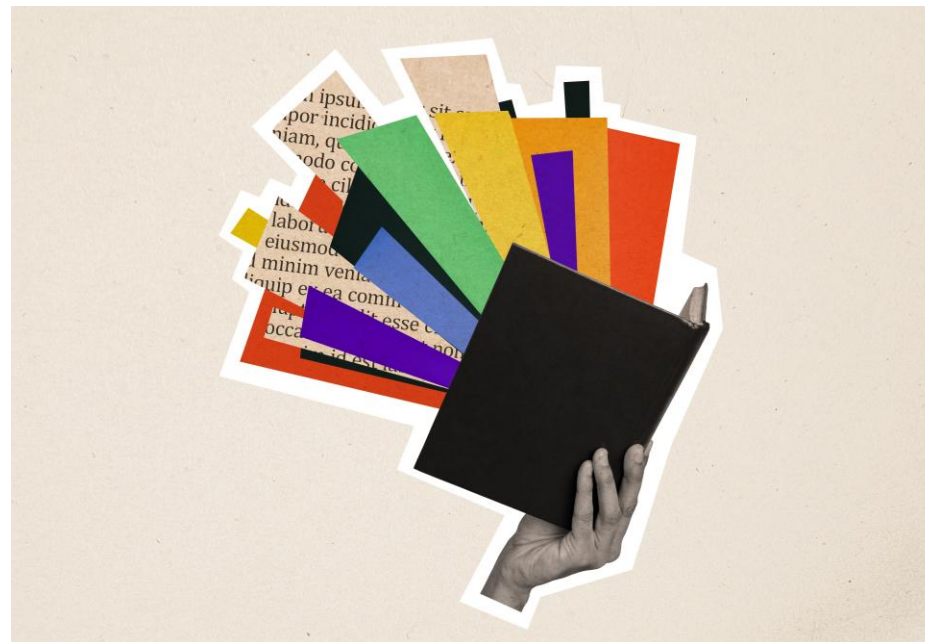
Hun skulle vært tydeligere

Han skulle spurt

Det seksuelle skriptet/ Det romantiske skriptet

Alkohol gjør det vanskelig

Kjønnede barrierer

Ulike heteroseksuelle normer

Norm	Misforståelse fordi...	Krenkelsen er...
Patriarkalsk/tradisjonell	hun er utydelig	hennes ansvar
Seksuelt marked	hun er utydelig og han skulle spurt	hans og hennes ansvar
Gjensidighet	han skulle ha lyttet	hans ansvar
Forførende maskulinitet	han feiler som forfører	hans ansvar

Andre hovedfunn

Skolen mangler en systematisk tilnærming til håndtering av seksuelle krenkelser.

Vilje, ønske og initiativ, men mangler ressurser og systematikk

Hva baserer vi funnet på?

Gjennomgang av Statsforvalterembetenes behandling av 9a saker

Fokusgrupper og individuelle intervju med 28 skolepersonell – helsesykepleiere, ungdomsskolelærere, videregående skole lærere, minoritetsrådgiver, skoleledere, miljøarbeidere.

Svært liten andel av sakene:

Ca. 21 saker i perioden 2017-2022

1585 saker i 2019

1188 saker i 2020

Manglende retningslinjer

«Jeg vet ikke om vi har retningslinjer for dette. Vi har retningslinjer for veldig mange situasjoner (...) og planer som er lagt med «hva skjer dersom det er en skoleskyting»

Mannlig lærer

Ulik rolleforståelse

«en lærer er en lærer.»

til

de som strekker seg langt for utsatte elever

Håndtering av konkrete saker: Skolens dilemma

- *«På den ene siden må man skjerme den som (...) opplever dette som truende, ikke truende, men ubehagelig, eller hvordan skal jeg si det (...) man har noen reaksjoner i forhold til ting som har skjedd, da.*
- *«Skal du skjerme én, så må du samtidig begrense den andre, og der har det vært litt sånn ulik forståelse for at vi gjør det. Fordi man føler seg jo da kanskje, i noen settinger, dømt uten å være dømt, og da kommer det ganske store forklaringsrunder på hvorfor det må være sånn, og at det ikke handler om det, men å prøve å ivareta så godt vi kan. To sider. Men det er kjempevanskelig.»*

Problemet med den rettslige logikkens dominans

Kompetanse og erfaring finnes, men må bli satt i system

Ønsker
prosedyrer

Kollegial støtte

Ungdommenes
livsverden

Takk for meg!

Hannah.helseth@nkvt.no

Helseth, H., & Överlien, C. (2025). A Matter of Miscommunication: Young People's Understandings of Rape, Sex and What Lies In-between. *YOUNG, 0(0)*. <https://doi.org/10.1177/11033088251323427>

velkommentilfremtiden Following Message ...
5 posts 96 followers 37 following
Velkommen til fremtiden
Utopier som kunne vært selvsagte.
Hva vil du kjempe for? Hvordan kan du gjøre det? Med hvem? Når kan dere begynne?
Fremtiden er mulig. Deli